

*Євсєєнкова Катерина Андріївна,*  
здобувач ступеня вищої освіти магістра  
навчально-наукового інституту № 1  
Національної академії внутрішніх справ  
*Науковий керівник:* доцент кафедри  
теорії держави та права Національної  
академії внутрішніх справ, доктор  
юридичних наук *Тихомиров Д. О.*

## **ФАХОВА ВИЩА ОСВІТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Вимоги сьогодення, які пов'язані з постійними викликами кримінального світу обґрунтовують необхідність фахової підготовки поліцейського, його готовність до здійснення своєї діяльності в умовах підвищеного стресу, ризику та браку часу. Професія поліцейського поєднує в собі спеціаліста у галузі правознавства, а також особу, уповноважену на виконання функцій держави в сфері охорони прав і свобод людини.

Законодавчо закріплено, що заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання здійснюють підготовку кадрів для МВС, Національної поліції України та Національної гвардії України [3]. Наразі висувуються думки щодо певної реформи, яка полягає у наданні можливості здійснювати підготовку правників виключно цивільними вузами, припиняючи, таким чином, функціонування ЗВО із специфічними умовами навчання. Майбутнім поліцейським в такому разі пропонується отримати вищу освіту, а потім пройти первинну професійну підготовку терміном в шість місяців.

При цьому цивільні заклади освіти, які здійснюють підготовку фахівців юридичного профілю, неспроможні забезпечити її на належному рівні та якості. Існуюча система підготовки правників у цивільних вишах не пристосована для підготовки фахівців для органів та підрозділів Національної поліції України з наступних причин:

1. Цивільні заклади вищої освіти не ставлять перед собою мету підготовки кадрів для Національної поліції України, а, отже, не враховують специфіки діяльності цього органу виконавчої влади. Їх підготовка здебільшого стосується широкого профілю спеціальності «Право». Крім цього, в умовах постійного некомплекту кадрів цивільні виші об'єктивно неспроможні

задовольнити потреби органів та підрозділів поліції у спеціалістах відповідних напрямів та рівнів підготовки [2].

2. Освітні програми цивільних закладів освіти недостатньо враховують специфіку практичної діяльності поліцейського. Навчальні плани підготовки юристів не включають такі необхідні для правоохоронців дисципліни як «Оперативно-розшукова діяльність», «Тактико-спеціальна підготовка», «Спеціальна фізична підготовка», «Режим таємності» та інші спеціальні навчальні дисципліни [2].

3. Незрозуміло, як викладач цивільного закладу вищої освіти без практичного досвіду роботи в правоохоронних органах та не володіючи специфічними знаннями здійснюватиме підготовку курсантів із фахових дисциплін, наприклад, розкриття та розслідування злочинів, документування злочинної діяльності, адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції тощо [2].

Відомча освіта у закладах системи МВС має свої особливості, які виховують майбутніх поліцейських стійкими та витривалими. Так, з перших днів навчання, курсанти починають усвідомлювати всю повноту відповідальності майбутньої службової діяльності, яка буде вимагати від поліцейського значної кількості виважених та обдуманих дій. Говорячи про систему навчально-виховного процесу у закладах системи МВС, слід зауважити, що вона направлена на забезпечення ефективної адаптації курсантів до реальних умов несення служби у поліції, тим самим, визначаючи специфіку викладання кожного блоку дисциплін навчального плану. Зокрема, викладаються дисципліни, пов'язані з режимом секретності, допусками до інформації, спецдокументації, практикою боротьби зі злочинністю тощо [5, с. 443].

Під час службової підготовки курсанти ознайомлюються з відомчими наказами МВС, інструкціями, законами, що регулюють діяльність поліції, а також певним чином обмежують їх права та інтереси у зв'язку зі специфікою служби. Особливо важливим у контексті відомчої освіти є вогнева та тактична підготовка майбутніх поліцейських, які у подальшому є теоретично та практично підготовані до поводження зі зброєю, розуміють усю відповідальність, покладену на них, а також психологічно стійкі та готові до застосування зброї на практиці [5, с. 444].

Також в контексті обґрунтування важливості відомчої освіти для поліцейських варто розглянути зарубіжний досвід з цього питання. Як слушно зазначає В. В. Сокурєнко, аналіз

стандартів навчання поліцейських, які пропонуються Міністерством юстиції США, дозволяє побачити, що до обов'язкових навчальних дисциплін віднесені: поведження з вогнепальною зброєю, навички самооборони, спеціальна фізична підготовка, тактика патрулювання, перша медична допомога, оформлення процесуальних документів, навички володіння комп'ютером, культурна різноманітність і толерантність, управління конфліктами навички медіації. У США та Канаді для роботи в спеціалізованих підрозділах (наприклад, детективом тощо) необхідна певна кількість років служби в поліції, а також відповідні навички та знання, здобуті під час спеціалізованої підготовки [4, с. 120].

Так, у країнах Євросоюзу підготовка поліцейських здійснюється на ґрунті відомих навчальних закладах трьох рівнів, що є обов'язковими для проходження. На першому рівні поліцейські отримують знання зі «загального, спеціалізованого та завершальних курсів», після чого складають іспити на заміщення вакантної посади молодшого складу поліції. Випускники першого рівня отримують атестат про середню поліцейську освіту. На другому рівні підготовка поліцейських провадиться у вищих школах поліції, після завершення якої випускники отримують диплом про вищу поліцейську освіту, яка надає їм право обіймати посади середнього складу поліції. На третьому рівні здійснюється підготовка старшого складу поліції в провідній поліцейській академії з видачою сертифіката про вищу поліцейську управлінську освіту [1, с. 18]. Цікавим і слушним є досвід країн учасниць ЄС, а саме те, що в 11 з 27 країн випускники поліцейських закладів освіти першого і другого рівнів отримують освіту, що еквівалентна до відповідної освіти цивільних вишів.

Враховуючи викладене можна дійти висновку, що специфіка службової діяльності поліцейського вимагає від нього бути фахівцем у галузі права та володіти певним комплексом навичок і умінь, які необхідні у протидії зі злочинністю. На даний час ефективною моделлю підготовки до майбутньої професії є навчання у закладах зі специфічними умовами навчання, а також періодичне проходження практики, стажування в органах та підрозділах Національної поліції України.

### ***Список використаних джерел***

1. Кісіль З. Р. До питання професійної підготовки працівників правоохоронних органів у сучасних умовах:

міжнародний досвід. *Вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ.* Серія психол. Львів, 2017. Вип. 1. С. 3–12.

2. Кучер В. О., Євхутіч І. М. Чи може цивільний вуз підготувати професійних поліцейських? : *Юридичний вісник України.* № 41 (1318). 2020. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream.pdf>.

3. Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України, та вищого військового навчального закладу Національної гвардії України : наказ МВС України від 15 квітня 2016 року № 315. *Офіційний вісник України.* № 41, 44. Ст. 1557.

4. Сокурєнко В. В. Особливості професійного навчання працівників поліції в сучасних умовах: закордонний досвід та можливості його використання в Україні. *Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України:* зб. матеріалів І Міжнар. наук.-прак. конф. (Харків, 2 трав. 2016 р.). 175 с.

5. Швець Д. В. Поняття, зміст та функції професійної підготовки поліцейського в Україні. *Форум права.* 2017. № 5. С. 441–446.

**Жук Андрій Андрійович,**

аспірант кафедри кримінального  
процесу Національної академії  
внутрішніх справ

## **ПОВНОВАЖЕННЯ СЛІДЧОГО СУДДІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ, СВОБОД І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПІДОЗРЮВАНОГО ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ**

Під час проведення досудового розслідування на слідчого суддю покладаються особливі повноваження з нагляду та оцінки процесуальної діяльності учасників кримінального провадження, та контроль за дотриманням конституційних прав та свобод підозрюваного (обвинуваченого). Саме слідчий суддя повинен об'єктивно оцінити представлені докази на підтримку клопотання про застосування заходу забезпечення, або ж законність та допустимість тих чи інших доказів, які потім будуть досліджені в